

वसल

ब्वसल

(साहित्य मुना)

दँ -१

गुनिपुन्ही १०६३

ल्या-१

व्यवस्थापक :

ज्ञानवहादुर श्रेष्ठ

सम्पादक :

कृष्णभक्त श्रेष्ठ

प्रकाशक :

नरेन्द्रराज श्रेष्ठ

(ब्वसल प्रकाशन सक्व)

थाकू :

चामुन्द्रा प्रेस, यतखा, येँ

मु- ११- छतका

गबलें सी स्वालिगु ✓

वास: १ यूजेन मरे

पापी ✓ १० गिरिजा प्रसाद

आशा ✓ ११ गिरिजा प्रसाद

तःमि बुङ्गु मंत्र ✓ १२ स्टेट गार्डेन

अद्भूत कंग ✓ १६ नंद देवा बाखं

बाजि ✓ २० ख्याल:

बुधया जन्म ✓ २१ धर्मबाखं

भिके अःपु स्यंके थाकुर २२ कृष्णभक्त श्रेष्ठ

लसकुस ✓ २५ न्हूगु च्वसा

नां मदु बाखं ✓ २७ गोविन्द नारायण

संसार भरथा ✓ श्रेष्ठ

कविता ✓ ३१ भारत, अमेरिका

स्वाना च्चंगु लाश ✓ ३२ राज साय्मि

म्योगा पालु ✓ ३३ जापानवा लोक

बाखं

ब्वसल-छगु चिन्तन ४० मंगल प्रसाद

व्वसल

कीगु थज्यागु देशय् साहित्यया गुलि महत्व दु धैगु खँ स्यू पिसँ हे जक स्यू । थनया लागि साहित्य साहित्यजक मखु साहित्य सकतां खः । तर अफशोच ! थथेजुसां थनचर्वापिसँ साहित्यया मूग्हे जक हे थु अथवा थुहे मथू धासां ज्यू ।

की थाय्, शीगु देशय् अनेक खराब वस्तु मनोरञ्जन या रूपय् प्रयोग जुया च्वंगु दु । थथे मभिगु वस्तुया सत्ता साहित्ययात मनोरञ्जनया साधन याय् सय्केमा । साहित्य पाखें म्हाइपु छयाय् बले कीत मनोरञ्जन जक मजुसँ यको, यको ज्ञान व चेतना नं दै । साहित्य हे मनुयात मनुयाना बी । साहित्यया ज्ञान दुसा आत्मविश्वास व आत्मशक्ति दै । आत्मशक्ति मदयकं सुनानं गुगुं ज्यायनं उन्नति याय् फँ मखु ।

कल्पनाहे मनुतेगु उन्नतिया कारण खः । मनुतेसँ अनेक जागृतिया जाति कल्पनाय्हे लुडका काइ । कल्पनायाय् मसम्ह मनु मनु हे मखु । उक्तं कल्पनाया सर्गते मनुतेत ब्बेका यंकेगु उद्देश्यं थव व्वसल व्वया वगु दु । आशा दु थव व्वसलं व्वेकीगु सर्गते जागृतिया नगुत फलमल्ल थिता च्वंगु अवश्य दै ।

—सम्पादक

छिकपिन्त मागु भिगु, बांलागु व स्थललागु

विजुलिया सामान व न्हायकं

दंक मासा थौं हे छकः अवश्य दुस्वया दिसँ ।

लक्ष्मी इलेक्ट्रीक एण्ड कं.

असं

गबलें सी म्वालिगु वासः

मू चोमि :- यूबेन मरे
अनुवादक :- कृष्ण भक्त श्रेष्ठ

रेमोलूल छम्ह तःधंम्ह विद्वानया काय् खः । व थः नं छम्ह विद्वान खः । वं मार्गरीट नां, जुम्ह छम्ह युवती लिसे मचाबले निसें मतिना यात । आ मार्गरीट नापं इहिया ज्वीगु खँ कोजी धुंकल । मार्गरीटया रेमोयात दुनुगलः निसें यो । थः योम्ह रेमो विद्वान जूगुलिं मार्गरीट तसकं घमण्डी । मार्गरीट-याके धर्म शास्त्रया नामे नमो बागी यानं ज्ञान मरू । अय्जूतानं रेमो थोम्ह प्रेमिकाया बांलागु सौन्दर्यया घमण्ड याइ । धात्थे धाय्माल धासा अज्याम्ह बांलाम्ह युवती पेरिसया गल्ली चुक्य् जुग्य् छकः निकः जक खने दंगु खः ।

दुभाग्यबस रेमो केवल धर्म शास्त्रमा पण्डीत जक मखुसें व छम्ह रसायनबिद वं जादुगरनं जुया चोन । अले वं वासः मन्त्र आदि अलौकिक तत्वयागु बारेनं बांलाक स्यू । चीहाकयाना धाय्धासा फुकं ततः धंगु रहस्यया ताचा हे वंगु व्हाती दु । आ व अमर जीवन काय्त् अमृत आविष्कार घाय्गु ज्याय् लगेजुल । मार्गरीटया कका, शिक्षक जेनेब्रर, छगु लाय्कुया पुरौहित खः । व रेमो थो दको मज्वीगु प्रयास यागु धका वंत वं जुम्ह धका गिजय् याइगु ।

छन्हु मुथय् रेमो थो अलौकिक रहस्य दुगु छगु न्हगु पिहांवगु सफू ततःसलं, ब्वना चोन । मार्गरीटया कका थो न्यनानं तमं मि जुया रेमो नापं छु स्वापु मचाय्गु खँ क्वछित । अले छर्थे लिहां वयां मार्गरीटयात धाल- “छ आ रेमोयागु लिधंसाय् च्वने मते । व लिसें ज्वीगु तोता ब्यू”

मार्गरीट धाल- “कका, केवल छक जक व नापं नापलायगु आज्ञा फोना”

न्हापाँ पादरि वंगु खँय ध्यान मब्यू; तर मार्गरीटया ब्यग्रता खना आज्ञा बिल । निम्हस्या दश्वी अगितम मिलन जुल ।

मार्गरीट, बिचायात, रेमोयागु हृदयला वंगु लहती लाय् धुंकल, वैत छकः धाय्वहे वं थःगु णास्त्र, बिज्ञान व जाडुगर ज्या तोता छ्वै । अले वं छुं शंका मयासेँ धाल “थो शास्त्र, बिज्ञान छि तोता दी माल, मखुसा की सुखी ज्वी फेँ मखु ”

रेमों धाल-“ज्ञानमदयकं सुख गनं दे ?” मार्गरीटया छचों क्वछुल, वं छुँहे बिचायाय् मफुत । घौछि लिपा वं धाल- “सुखी ज्वीत ज्ञान छाया मागु दु ? ज्ञानोर्पाजन यानाँ छित लाभ हे छु दु ?”

किशौरी मार्गरीट धाल- “जि थुलिहे स्पू, जिमि ककाया थो खं मयो; अले वयकलं छुँ स्पूनं मस्पू । छुँ मस्पूसानं वयकः सुखी, इश्वरं वयकयात दीर्घं जीवन बि हे ती ।”

रेमों धाल- “ख; दीर्घ जीवनय् छन्हू सी हे मासा दीर्घं जीवने छु सुख दे ?”

“तर जिं स्वेबलेला... ..”

“छेँ स्वे वले... .. ! छु छं स्वेबले ? जि काल नापं त्वाय्; कालयात संसारं तापाकः लिया छ्वे । जीवन स्थायी याय्, थुलिहे जिगु लक्ष्य दु’

मार्गरीट तोले जुया वंगु ख्वा सोया च्वन । रेमो यात वं धाय् वत वैत ज्या मछिन, छायाधासा वैत वं मतिना या ।

अले रेमो उल्लेजित जुया दन; बिज्ञान नापं वया गज्यागु संग्राम जुया चीन, मत जलय् गुलि चा छंहे मद्यंसे छ्वत, प्रकृतिया उन्मुक्त रहस्य त्वोकेत व गुल्ले निसें सना बोंगु, फुकं वं कनाहल ।

मार्गरीट धाल - कीगु इहिपाले ?

“छु थुकिबा लागि लना च्वने फेँ मखुला ? कीगु न्होनेला अनन्त

जीवन दु ”

मार्गरीतं छक न्हला, आकाशय पतिचांयना धाल- “अनहेला ?”

रेमों छगु तःधंगु विश्वास याना धाल “मखु, मखु थोहे दुनियाँय ”

अले किशोरी मार्गरीतं थुइकल वैंत आ गुब्लेनं सुख दै मखुत । व
खोल । हानं वं धाल- “म्बालका धैदिसँ आ छु याय माल ?”

रेमों धाल- “का बाःचाःल्हा, जिम्ह सिवाय छ सुयाम्हं मखु धका
बाःचाःल्हा ।”

“अँ जि बाःचाःल्हाय धुन”

“छ जित लना चवनेला”

“अँ जि लनाचवने ”

“ जीवन भर ”

“ अँ यक्ब दै तक ”

“आ जि एकान्तय वना छकू कोथाय तालं दया चोने । शायद आ
यको दै तक जि भुतुली चोने मालि, अथे जुसा जि कोछी फु छन्हु न छन्हुला
जिगु ज्या अबश्यनं सफल ज्वी । अले जि छंथाय वय् । की निम्ह सदां सुखी
जुया चोने ”

थो खं याना मार्गरीटया मिखांवगु खोबी मार्गों छगु मुस्कानया
किचः प्याखं हुल ।

“सुनां स्यु व ई गुब्ले वैं ? उब्ले तक कीगु सुखया यौवन पवी धुँकें”

“उइ थें छु हाला चवनागु । जीवन अमर ज्वी दंला यौवन नं अमर
हे ज्वी ”

“अँ झासं जि छिगु थो फुकें ज्ञानया खँ थुइके मफु । जि केवल आ
थुलिहै बिचायय जिगु कर्म कुतुवन । ग्व छि यावन लिहाँ कासा ज्युगु खः ।
तर थो छि सीका दिसँ, जि छिम्ह हे खः; जि न्हाब्लें छिम्ह हे जुया चवने,
चाहे छि यावनं लिहाँ झासँ चाहे लिहाँ हे काय्मते ।”

आ निम्ह बाल । ता तक नाप मलात । पूर्णरूपं बिज्ञानया अनुशीलन

घायत, अले परिक्षायात मागु हरेक किसिमयागु चीज मुनेत रेमों पृथ्वी यक्व थासय् चा हिल । हानं पेरिसय् सं लिहां वया सुंमदुगु गल्लिया ची खागु छें छुखा बालें कया च्वन । अथे व छगू कोठाय् परिक्षागार दयका यक्व पुलांगु ग्रन्थत, भ्वं, बिज्ञानया परिक्षाया सामानं इत्यादि थत चाहुइका अक्लान्त भाबं परिक्षाय् ब्यस्त जुल । वया छम्ह भर्बाति दु । वं थगु इच्छानुसार वैत पित्यागु प्याचागुया, इन्तजाम याइगु । केवल व तिनातगु लुखा घारा घारा याना पिया च्वनिगु, व गुब्लें कोथाय् दुहां मवें । थुकथें वं यको दंतक सुंमरुगु कोथाय् ई छ्यात । वं अन गोदें वितेयात वं चागु मखु । थगु उमेरया नं छुं ज्ञान मरु । थो अद्भुतगु जीवने गुलि संघर्ष जुल, गुलि भूल अले निराश जुल, थव सुनां धाय् फं ?

तर छन्हू वैगु मनोकामना पूर्ण जुल । परिक्षा सफल जुल । आखिरे वं गवले श्रीम्वालिगु वासः दहे दयकल । आ वं कालयात त्याकल

धर्म दय्कुगु अमृत त्यना वं थगु शरीरे शक्ति, उत्तेजमा व उद्यम या अनुभव यात । छ्याय्कि वैगु म्हय् यक्को न्हानिसें ल्कान्त जुया च्वंगु । व थपाय्-सकें बमलातकि बारंबार वैगु न्ह्युपुं थाय्हे तोतल । किन्तु आ वैगु नसा नसाय् न्ह्युगु व्वागु हि याकनहे संचालन जुल । व तसकं आनन्द ताया चिल्लाय् दना हाल :- “बिज्ञानया जय् ज्वीमा,” आनन्दं अधीर जुगुलिं वैगु ल्हाती च्वंगु अमृत दुगु सिसि बँय् कुतुवना तज्यात । काचा काचां तज्यागु सिसि कया मि च्याका तगु भुतुली मि जलय् यंका बवःथीक स्वत । स्वबले सिसि या कुन्चाय् छफुति अमृत त्वाल्ल थिना च्वंगु खन ।

“छफुति ! केवल, छफुति, मार्गारीट थो छफुति छंगु लार्गि त्यना चोंगु । आ दुनियाय् यम्ह सिना थवें । छन्त व जित ला अनन्त जीवन दहे दत ।

थथे धयालिं छें प्याहाँवना बिक्षिप्त मनं सतक पार याना देशया दुने दुने मार्गारीटया ककाया छें तक व्वाय् वन । वैत माल तर ल्वीके मफु । अन चोंपि मनुतय्सं धाल वला स्वीदं न्ह्यःहे सी धुंकल । ठीक जु तर मार्गारीट !
... .. वैत नापलाय्त नं यको लिपालात । छ्याय्धासा अन चोंपि मनुतय्सं

सुनां हे मार्गरीटयात म्ह मस्यू । केवल छम्ह बुरीं “न्हापा, न्हापा जकं छम्ह मार्गरीट धैम्ह मिसाया नां स्यू, आं भतिचा वंगु लुमन्ति जक दनि” धाल । व बुरी रेमोनापं मार्गरीट मावने त तयार जुल । व बुरीं जक रेमोयात ग्वाहालि मयासा वं मार्गरीटं गुळें नापलाय् फं मखु ।

भतिचा तापाक दना व बुरीं छ्छा छे क्यना बिल । रेमों अनवना दना ग्याग्यां लुखा घारा घारा यात । लुखाला चाला हे च्वंगु जुयाचवन । मार्गरीटया नां कायवं छम्हस्यां धै हल— “थन हे च्वनिगु खे ?”

लयताया छे दुहां वना प्यखेरं सोया धाल— “मार्गरीट जेनेब्र, मार्गरीट जेनेब्र... ..”

ख्वा सेसे कुंम्ह आराम कुसीं फ्यतुना च्वेम्ह छम्ह बुरिं थर थर खाखां तसकं बःयाना दना धाल— “मार्गरीट जेनेब्र शायद जि हे खे”

“छ... .. बुरि, छू छ उईला मजुला ? जि मार्गरीटयात मालाचवना, मार्गरीट व तःसकं बांला, व नकतिनी याम्ह ल्यासे तिनी वंगु सें कुलि चिं वांला, वंगु म्हतुसि ह्याउंसे ह्याउंसे चों स्वय्हे बांला ।

झ्या च्वे खायातगु त तःगोगु मिखाडुम्ह बांलाम्ह मिसायागु क्पिपा खना वं दना धाल “थो हे खः जिम्ह मार्गरीट वैत जि तसकंहे यो; अले वं नं जित जना चवनेगु बाःचाः लहागु दु”

मार्गरीटं न्हापां थगु क्पिपा अले रेमोयात स्वल; वंगु ख्वाले दुःख-दायी रेखा चों वल । वं धाल— “व जि हे खः, जि छित बेइमान मयाना । उब्ले निसें जि छित हे लना चवना । तर छि लगातार यको दें तकनं मझा... .. छि फाय् न्हाः हे निर्दयी कालं वया, थन स्वैदिसं जिगु वांलागु ख्वाले गब्लें मवनिगु दाग तैथकल”

“छ मार्गरीटला ? छंगु थो दशा जुलला ?”

बुरिया ख्वाले उब्ले यागु बिषादया मुस्कान तना मवंति ।

“किन्तु रेमी, छि छु बिचायाना दिया ? छि जक छु न्हापाथें खःनिला? योह्म मित्र, धात्थें छिगु ख्वा छक ह्वाय्कने स्वैदिसं सा ! ” थथे धया मार्गरीटं

वैंगु लहा जोना ह्याय्कं दुथाय् यंकल । ह्याय्कने खा खनेवं रेमो चिल्लय् दना
वं धाल "थो मानसिक श्रमया फल खः ।"

"मखु, मखु प्रियतम् मखु थोला ई या धर्म खः"

म्वालका थोला धा छ नापं बिदा कया वनागु गुलि दत ?

"बच्छी शताब्दी याने ड्यु-दँ ।"

रेमो निपालहातं छर्चो तिया मेचय् फयतुवन । अले वं धाल "अहो
ड्यु-दँ, छु थो गळें सम्भव ज्वीला ?"

भक्तिचा वैत पश्चाताप जुल । मतीचोंगु आनन्द बिस्यूवन । किन्तु
घोर्छि हे व फयतुगु मेचं दन, दना हे च्वना च्वन । वैंगु मिखा थिना वल । वं
धाल "गुहासित यको दँ तक म्वाना च्वनेदु वैंगु सांगि बच्छि शताब्दि धोंगु छु
हे खः ?" थय् धया वं थःके दुगु अमृत लिक्कया मार्गरीटयात बिया धाल "तों
तों, जि छन्त अमर याना बी तेना"

मार्गरीटं अमृत छ्छेतया नुगपाय् चोंगु लं निपाःहाति फाया थगु
गंगु नुगपा न्यन । रेमो थर्र् खात । दन । मार्गरीटं धाल इश्वरं प्रत्येक
बरांत ऋतुबले प्रकृतियात गज्यागु किसिमं न्हूगु यौबनं बांलाका बी, थो, खं
इश्वरं हे जक स्यू । छिगु थज्यागु बिद्वता जिके मरु, हानं जि छुं मस्यूम्हनं
मखु । थो शरीरला ववें व लां दया चोंगु खः छकनं छकला थो अबश्य नाश
ज्वी । की मनुतयगु आत्माय् हे अनन्त जीवन संचारयाना व्यूगु दु । थो खँयला
जिमि ककां छु धँदिल व खगु हे खः । छि बेकारे ई जक फुका दिल ।

"श्वः आ बेकार जुया वन । यदि छं न्हापांतुं थये धागुसा....."

थयेधया रेमों अमृत तुति न्हुल । व छफुति अमृत फसय् ल्वाक ज्यात ।

दच्छि लिपा रेमों मार्गरीट सीगु खँ न्यन । व तसकं भक्तियाना
सिम्हस्या लाश नापं दिपय तक वन । हानं व प्रेमहीन, मित्रहीन, शिकारीं
जोंम्ह पशुयें पंजले चाहिला चक्कर नया च्वन । जीवनय् छुं सुख मरु,
छुं आशा मरु, तापागु दिगन्तय् छुं नं लक्ष्य मरु, थुकथं वं जीवन हना च्वन ।

वैंगु न्होने, ल्युने, उखें थुखें प्यखें शुन्य । वैंगु वित्त मरुभूमि

ज्वी धुंकल । वैगु न्ह्ये, अनन्त जीवन फैले जुया चवन । छन्ह छन्ह जुया
हि वयां चवन, वनां चवन । वैगु बिश्राम मरु, अबसान मरु ।

आ सुनां वैगु हृदये शक्ति बी ? सुनां वैत सान्त्वना बी ? स्वीगु
लागि वं फुकं दुःख सहयाना चवनी ? आ वैगु जीवनया छु महत्व ?

थो अन्धकारं चाहुइकातगु जीवनया भीषण शून्यताय् वं कालयात
सःतल, तर बंगु निराशागु हृदययागु आह्वानयात कालं लिसः मव्यू । आ वं
छगु सुनां मताइगु न्हगु दुःखया रहस्य सीके फत, छाया धासा वैगु दुःख साधा-
रणपि मनूतयगु दुःख थज्यागु मखु ।

आत्म विनोदय भुलेजुया चवनेगु उपायनं वंके जरु । मेपि मनुतनापं
मिले ज्वीत व बन । तरे इपि मस्तथे चिचि धंगु खँय् मग्न जुयाचवन । वैगु
न्हयने फुकं मचा अले व नं मनुतय् हयोने बुढाम्ह वेथे चो । जब वं बिज्ञा-
नया खँ लहाइ, मनुत छक चाहिला दना चवनी । रेमो यात थःमेगुहे संसार याम्ह
मनूथे चवन । इसंसं धाइ “आय् बुढा छंगु समय मन्त, आ मेपित थाय्
बिया बिस्यु हँ ।”

छन्ह बुढा रेमो बिद्रोही जुया बिज्ञानयागु महानताय् व्याख्यान याना
चोन । अले वं दसिया रूपय् थगु उमेर व अनुभवया उल्लेख यात । उखुनु
देशय् वीपिफुकंसित छगु तः धंगु म्हाइपु छचाय्गु बिषय दत । पुलिसं वैत जवना
यंका पागल खानाय् कुनाबिल । निन्ह प्यन्ह लिपा जांचय्याना वैत शान्त
पागल धका तोता बिल ।

मुक्ति दयां नं छुयाय् ? वं हानं परिक्षागारय् चोनेगु सुह यात ।
आ व हानं पि निदं तक अमृत मखु, अमृतया अःखः बिष प्रागु आबिष्कारे
लगेजुल । वं तःता जिगु बिष आबिष्कारयात, उकि मध्ये गुलि बिषत्ता
यावनं हे असर याइगु अले गुलि बिष लिपा जक, व फुकं किसिमयागु
वासः वंछ डाक्टर तयत ज्या लगे जुल । तर वैत छुं नं असर मया । वं
बिचायात “आ जि खना चोना, गुगु बस्तुं मनुत सी व बिष मखु वहे बस्तु
बिष खः गुकि मनुतयत अनन्त तक म्वाका तै ।”

वं सीत बिष नल । वैंत सास्ती जुल तर व मसी । छाय् धासा वैंत मृस्थुं तोता तःगु दु तर सास्ति तोतूगु मदु । दुःख कष्टं याना वैंगु म्ह है गुइँगुइँ न्योगु । व सास्ति जुया हालिगु सः तापाकं हे ताय् दु । तर प्रत्येक पटक न्हागु किसिमयागु कष्ट पार याना नं हानं वैंगु शरिर न्हापायेंहे बाँलाना वैंगु । आखिरे व निराश जुल ।

छम्ह बिज्ञानाचार्यया बारे वं न्हापा न्यंगु दु । आवं छंहे उपाय् ल्वीके मफया, वहे बिज्ञानाचार्यथाय् वनेगु इच्छायात । अन वंवले व बिज्ञानाचार्य बिरामी जुया लासाय् लानाचवन ।

रेमो थगु नाँ कना बिज्ञानाचार्यया छें दुहाँवन । वैंगु खवाले मनुष्य यागु छुँ स्वाभाविक गुण मरुगुलिं याना अनचोपिं मिसात, मचात ग्यात । रेमों बिज्ञानाचार्य यात धाल- “जिगु उद्धार याना दिमं ”

“छुँ छु इच्छा जुल ?”

“जित सीगु इच्छा जुल”

बिज्ञानाचार्य लिसः बिल -“कन्हे वा, बरू याकनं वा छाय् धासा छ सिकं जि यको हे भाग्यवान खः जिगु काल न्हचनेसं थ्यने धुंकल ।”

“थुकिया लागिं छ छु दुखी मुजुयाला ।”

“अहँ, थन जिगु ज्या सिधय् धुंकल । दुखताय्गु छाय् ?”

कन्हेखुनु रेमो बिज्ञानाचार्ययाथाय् वंबले बुदा बिज्ञानाचार्ययात कालं भुना चोंगु खन । बिज्ञानाचार्य लासाय् पयतुना धाल “रेमो, ह्मिग निसें जि यको बिचा याय् धुन । अनेक आलोचना याय्धुन किन्तु छम्ह जि थोहे धाय्त बाध्य जुयाचवना कि जिंला छुँहे निश्चय् याय् मफुत । इश्वर यागु कृपा खः छं क्षनन्त जीवन हने मा ...तर निराश ज्वी मते । जिगु खँ लिपा लिपा तकनं पति तं ति । गुगुज्या छ्हा मनुखं याय् फं मखु, व ज्या यको मनु मिले जुयां याय् फं । बिज्ञान छक यात जक जक मखु, छगु युगया लागिं खः, छगु पुस्तायालागिं खः । अले बिज्ञान फुकं मनुतय्गु संपति खः । जिगु फुकं ग्रन्थ व्वना सत्यया छगु अंश जक ल्वीके फं । जि साधारणपिं मनुतय्गु भलाइया लागिं ज्या याना;

थुकी जि सफल नं ज्वी धुन । ठं जिगु ह्वापा ह्वापा यागु ग्रन्थत बों । जि सी धुंका गुलिनं सफूत पिहां वं फुकं बों । अले छंनं मदिसें बिज्ञानयागु अनुशिलन याना चों । कदाचित्त भाग्यं छं नं साधारणपि मनुतयगु ज्या न्ह्य ज्याका बिइ फं । अले उव्ले हे छंगु न्ह्यने सत्य, परम सत्य प्रकट ज्वी, उव्ले हे छं तःधंगु शान्ती काय् फं ।

रेमों धाल- “आतक जि छुं मया धंगु बिचाला छिगु ? जि नं थथे हे यकी परिश्रम याय् धुन ।”

अं छं यात, छं थःगुहे लागि जक । व छंगु श्रम साधारणपि मनूतेत ज्यालगे मजू । अथे जूगुलि हे छ सफल ज्वी मफुगु । मेपिनिलागि नं छं परिश्रम यागु साला छं छंगु ज्याया मू काय् हे फं नि । थथे धाधां बिज्ञानाचार्य सिनावन ।

रेमोयात बिज्ञानाचार्यया ज्ञानपूर्ण उपदेशं भतिचा शान्त्वना नं ला अवश्य जुल । हानं व दिग्दार जुया छें लिहा वन । अफं नं वैंत यकी दें तक दुःख कष्ट सहयाय् मानि । आ हानं वैंके छुं आशा दयावल, बिज्ञानाचार्यया ज्ञानपूर्ण खँय वया भक्ति दया वन । आ व अन्तिम ई तकया लागि वना चोन ।

तर व इ तसकं तापानि । हानं वं यकी दें तकया लागि ज्या सने मानि । वं सांज्ञनिक बिज्ञाने थगु फुकं ई बिते यात । ह्वापायापिसं आयात तकं बिज्ञानया क्षेत्र् गुगु पुसा पिना थकल, वंगु त्यानु मजुगु प्रयासया फलं, छगु बखते व जुया वन । अले वं दना धाल- “अन्धकार तापाकः वन, जः खने दत ।” थुलि मछि लिपा जीवनया पुरस्कारया रूप्य् वं काल नापलात, व सित । व थुंगु चिहानया च्चे थुलि खें ज्वया न्ह्य धया सिनावन ।

“प्रकाशं गुकथं अन्धकारयात, बिज्ञानं नं अथेहे मधिगु यात तापाक छुवैं । रहस्यं मखु, तर मुंकातगु बिज्ञानं हे मनुतय् न्ह्यने इश्वरं आत्म प्रकास याई । आखिरे आत्मां थगु दुनियांया स्वापुर्ति, अज्ञानं, ध्रान्त विश्वासं मुक्त जुया छगु संसारया महान समस्ती प्रवेश याई गुकिया भादि व अन्त सर ।”

छंगु यैपुगु र्खा श्व लहा ते
 पापी र्हातं थी धुन
 छंगु यैपुगु रूप नुगले-
 पापी नुगलय् तयधुन
 छ लिसे न्हेंपुक पाप याना
 म्हाइपु नं जिं छ् याय् धुन
 छंगु र्खाले बिं थिया थाय्
 दाग फुति-फाति क्यूगु दै
 छं मयोसा, वा, सिला बिइ
 र्खाबि ला यच्चुसे च्वंक वै
 पाप सिलेत श्व र्खाबि नितिकिसां
 थीं जिके वैध्वंगु र्खै

❖ ज्यापु ❖

यमि --- सकवमितै न्हागु धासां, निकः निकः
 धाय् मा
 सकवमि -- गथे ?
 यमि --- अथेका ! जाकि धर्यां गा थाय् "जाकि ते
 जिकि", पालु ते पिलु"
 सकवमि -- अँ.....मधा, बहै छम्ह निम्ह "ज्यापु-
 जिपु" तेसं धा सा का ।

प्राशा

गिरिजा प्रसाद

छंगु र्वा स्वैच्वने थें सुख दुगु
मेगु छुं हे मंत
थुगु जुनी छं मयल मयजु
गन वया स्वः वय् छंत !

थुगु जुनी जि थ्व मन छ्वैका
मि जुया जि फुना वने
स्तिपाया जन्मय् छंगु महलय्
मत जुया जि च्याना च्वने
थुगु जुनी जि थ्व मन स्वैका

स्वबि जुया जि फुना वने
स्तिपाया जन्मय् छंगु गामय्
रुर्ना जुया ववध्वाना च्वने
छन्त मोल्ह वल कि नांगां
छ लिसे च्चैपुक मिहता च्वने

तःम जुइगु मंत्र

स्वेट मार्टिन

संसारे छेँ दयकेगु सामान अत्याख दु । फुकं मनुतयत छुखा छुखा छेँ दयकेत कुगा । तर थगुहे अकर्मण्यतां याना मनूत घरवार बिहीन जुया चींगु दु । न्ह्यागुं ज्या बारंवार सनायेकुसा थःत मागु अबश्य दे । गुगु ज्या छुम्ह मनुखं याय्फु व ज्या मेम्हस्यांनं याय्फे । कीसं कीगु मनयात क्वतेला आराम विश्वास बमलाकल, तःधंगु इच्छा यात चीधकल, थुकि याना हे झी अत्याख धन सम्पति छुखे लिमा च्चने माल । कीसं यको धन सम्पति देगु कथं यागु ज्या सन धासा यको धन सम्पति झी पाखे हे वै ।

गुम्हस्या मति शंका पीर, भय् दे वं गुं गुनं ततः धंगु ज्याय् सकलता काय् फे मखु । मती शंका भय्, निराशा दुम्हस्यां गुल्ले धन सम्पति कमे याय् फेमखु । जीवने दु धाय्गु, मदु धाय्गु व फु धाय्गु, मफु धाय्गु नितानि लें दु । न्ह्यामस्यांनं दु धाय्गु व फु धाय्गु लेंय् हे वनेसा । अले थत मागु पूति याय्गु साधन थो हे लेंय् लुइ । गुम्ह मनू ग्याइ, शंका याइ, वं थगु शक्तियानताश याना छुवै । वं धनसम्पतिया बिरोधयाइ, धन-सम्पति तापाक च्चनेमालि । थथे यासेलि अज्याम्ह मनूयात गर्न सम्पति दे ?

मनूतय् धनसम्पत्तिं तापाक चवने धंगु मतीला दे मखु, मतीला तःमि ज्वीगु, सुखी ज्वीगु हे इच्छा दे, तर मने शंका याइम्ह ग्याना चोनिम्ह जुत्तले वं धन सम्पत्ति कमे याय्त कुतः हे याइ मखु । गुम्ह मनूयाके थथे या हे याय् धंगु बिचा दे, देके आत्मविश्वास दे, अले वं थःगु सफलताया लागि अथक परिश्रम याइ । अले व अल्याख धन सम्पत्तिया नायो ज्वी । शंका, भयं ग्याना हे मनूतयत चीमि, कंगाल याइगु खः ।

मनयात धन सम्पत्तिं तापाक तैतल धासा, धन सम्पत्तिया मालिक ज्वीगु मतिहे मतल धासा, न्ह्यात्थे वल्लाम्ह बलवान जूसां व धन सम्पत्ति दयके फं मखु । मनूतयसं थगु जीवन थःमंतुं ववतेला तःगुदु । मनूतयसं थत थःमंहे बेकम्मा ग्याना चांगु दु । मनूत संसारे दके तःधंगु शक्तियागु स्वापू चोफुना थत चीधंका चोन । अथे जुगुलि पूति याय्गु अक्षय स्रोतया स्वापुहे चोबुना वन । गबले मनूतयगु मनय् “जि संसारया तःधंगु शक्तिया छगू भाग खः” धंगु बिचार दे, अले बेके आत्म विश्वासया भाव दना वं । अज्ञानतां ग्यानाहे मनूतयत अल्याख स्रोतं छले लिका बी । थोहे कारणं ग्याना कुवेरयागु नाश मज्वीगु सम्पत्तिया भण्डार मनूतयगु लागिं छगू बाखं जक जू वन ।

शंका भय, चिन्ता यात मनं लिकया बोझोयमा । तःमि ज्वीगु तःमि तय्गु जक अधिकार खः धंगु, मेपिनि भाग्य दु धंगु खँ मति हे मतसें लिकया वांझोय्मा । थथे धका सुक चवनेगु दोष पूर्ण ज्वी ।

गुम्ह मनुखं थःगु बिचार व कर्मयात विपुल साधनय् लगे याइ, तःसकं कुत थाइ, वहे यको यको धन सम्पत्तिया मालिक ज्वी दे । वंहे यको धनसम्पत्ति कमे याय फं । मनुतयसं थगु आत्मविश्वास नापनापं थगु बिचार कुत यात यको धन सम्पत्ति कमे याय्त लगे यात धासा वं अवश्यनं सफलता स्याके फं ।

मनय् ततः धंगु बिचा दयकेमा । मनयाय तःधंके मा । असोमिन त याय्मा । मन तःमि जुलकि अवश्यनं तःमि ज्वी फं । यदि मनूतयगु दशा दरिद्र जुसा, इमिधं थगु दसा, अवस्थाय् छु सुधार यय् फं मखु ।

साधारण ज्योगु इन्कार याना दिसं । मामुलि जुया दी मते । मध्यम ज्योगुलि बिरोध याना दिसं ।

मनूतयसं थगु मनय् यको धन माल दयकेगु बिचा याय्मा, दयकेगु निश्चय् याय्मा । अले तिति छुहा मनुखं धन कमे याय् फं । मनुतयसं थगु बिचा क्रियान्धीत यायवं तिति फल दें । मनुतयसं धन सम्पति दयकेगु पुसाहे मप्यूसा धन सम्पतिया फल गनं दें ? मनुतयसं गरीब धंगु बिचार थःत बवतेला तल धासा, मरु, मगा धंगु घेराया दश्वी च्वना च्वन धासा, गुवल्लेनं धन सम्पति कमे याय् फं मखु । यदि यको धन सम्पति देंगु लेंय् बनेगु खसा, अथेहे बिचा याय्मा, वहे लेंय् बनेमा ।

मनूतयत्त मागु बस्तुकायत्त पिने माले मागु मरु । मनूतयके थःत माको किसिमगु बस्तु थःगुहे मने दु धका गुवले सी ? जब मनूतयके थ्व ज्ञान दें; अले छुं नं मगा मरु धाय् मालि मखु । अले छुं अभावं ह्मिमि चाय्के फं मखु ।

गुम्ह मनूया मने शंका, भूल मरु अले गुम्हस्यां थगु उदेश्य पूति घायत सदां कुतयाइ, थथःगु ज्याय् वैत विश्वास दें, व थगु ज्या मयासें चोने हे फं मखु ।

थो धापुया तात्पर्य थोहे खःकि मनूतयसं जीवनय् छुकिया लागि एकाग्र जुया, एक चित्त जुया चोन वहे बस्तु जक काय् फं । मनूतयगु अवस्था इमिसंहे यागु ज्या कथं जुया च्वनि । मनूतसें जीवनया फुकं शक्ति गुगु लक्षय्य छोइ, वहे ज्याय् सफलता प्राप्त ज्वी । मनूतयसं थःगु मन् निर्धनताय् केन्द्रित याना तल धासा, थगु पूतियाय् फंगु बांलागु बिचायात, याय् फं मखु धका पना तलधासा, अज्यापि मनुतयसं थःगु धन सम्पति वंगु लें थःम्हें हे तंका च्वनेमालिइ । थुक्रिया अःखः मनुतयसं थगु बिचा यको धन सम्पति, थःत मागु माल सामान, दयकेगुली छ्वल धासा, वैत अथेहे दें । संसारे दुगु बस्तु झोगु हे लागि दुगु खः । फीत मागु माल सामान काय्गु फीगु अधिकार दु, झोगु हक दु । अने, स्वस्थ, धन-सम्पति प्राप्त याय्त्त योग्य हक वाला नं झी खः । झीसं

कीत मागु बस्तु कया चवनेमा । संसारया गुगुं शक्ति नं कीत पने फं मखु ।
 न्हागु ज्या संसां बाधा ला वं,तर ज्ञीगु शक्ति व बाधा थमंतुं छले लिना वनी ।
 झीसं छखा छे दयकेबले न्हापां छगु नमुना नि दयके अले वहे नमुना कथं कीसं
 छे दयके । अथेहे न्हागु ज्या याय् न्हो झीसं नमुनाकथं विचा थाय्मा । संसारे
 सुखी जुयाचवने धार्डिपिं मनूत ला थको दु, तर इमिसं संसारे सुंहे थःमिन्न हे मरु
 धका भा पी । इडिपिं नं थःगु दुर्भाग्यं व्याकुल जुया चवनी । यदि सुंमनूतय्गु...
 ...बिचारय् थज्यागु अबस्था दुसा याक्नं हे हिला छवेमा । थज्यागु मन स्थिति,
 अबस्था जुत्तले, हिला मछोतले, सुनां नं थःगु जीवन स्तर हिले फं मखु ।
 न्हाब्ले वहे अबस्था, वहे दशा जुया चोनी । थःगु मन परिवर्तन मयात्तले
 बातावरण गुळ्ले परिवर्तन थाय् फं मखु । थथे याय् मफुत्तले थःगु आर्थीक
 स्थिति हिले फं मखु ।

मनयागु रचनात्मक शक्तियात न्हालं चाय्का ज्याय् ख्यलेमा ।
 उदारमन जूहा दानी सात्विक आनन्द मन् दुहासित हे लक्ष्मीं बरदान बी ।
 लक्ष्मीं उदार मजूपि, न्होने लाथे सनाज्बीपि मनूत नापं ज्वीगु हे तोता बी ।

यको धन सम्पति दुसा सुं मन् नं दरिद्र, खराब ज्वी मखु । नय्
 मखंसेली सुनां जक पाप मयाइ ? अले फुक संसारहे अथे जुयावनी, छायास
 अज्यापिं मनूत न्हात्थाय् नं वनेफु । संसारयापिं फुकं मनूत दीन, हीन, दरिद्र,
 अभाव ग्रस्त जुलकि इश्वरयागु सृष्टी-रचनाया योजनाहे व्यर्थ जूवनी । दीनता
 हीनता दरिद्रता व अभावयात तापाक छवेमा । दुःख ज्वीगु कारणायात तापाक
 छवेमा । थथे जुल धासा थःत जक भिनिगु मखु, कपिन्त ग्वहालि थाय्गु
 सामर्थ्यं नं थःके दया व ।

अनुवादक :-
 दिव्यमान श्रेष्ठ

अद्भूत श्रंगः

छगू नन्ददेश्य् छम्ह तसकं तःमिम्ह मनू दु । व मनूया न्हापाला नय हे मखं । हि निक ल्हाः व म्हतु चूलाकेत हे थाकु । तर अथेहे जुया च्चंबले भायं तसकं तःमिम्ह मिसा छम्ह लाः वल । अले व तःमि जुल । वया मिसा असाध्य हे बाँला । वंगु सौन्दर्ययागु ला ल्याः चाः हे घाय् फं मखु ।

थपायसकं बाँलाम्ह मिसादुगु मन्त्रीं गनं गनं सीकल । वं थो खं जुजुयात कन । जुजु व मिसायागु बाँलागु सौन्दर्ययागु खं ताःबले मोह जुल । जुजुं व मिसा लाकेत विवायात । अले मन्त्रीयात धाल “मन्त्री ! व मिसा लाकेगु छुं उवाय् दुसा विचाः या !”

मन्त्रीं छगू विचाः याता धाल- “सरकार ! व मिसा ल्हाती लाकेत छुं याय्म्वा, छगू विचारं हे गा”

मन्त्रीं थथे धाय्वं जुजुं लय् लय्ताया न्यन “ व छुले ?”

मन्त्रीं धाल- “महाराज ! व मिसा ल्हाती लाकेत छुं नं याय्म्वा, वया भातयात अद्भूत श्रंगः कया हचि धै दिसं ! श्रंगः महःसा ज्यू धन सर्कार ज्वी धका धैदिसं । वं व श्रंग हय् फं मखु । न्ह्याम्ह श्रंग हःसां अद्भूतला ज्वी हे मखु । वं व श्रंग माःज्वी । उञ्जेहे शीसं वया कलायात हेके कय्केमा !”

जुजु मन्त्रियागु खं न्यना लय्ताल । जुजुं अथेहे घाय्गु विचाः याता व मनूयात सःतके छ्वत । जुजुं सतके हय्वं व मनू जुजुयाथाय् लायकुली दन । अले जुजुयात नमस्ते याता धाल “महाराज ! जि छिकपिनिगु छु सेवा घाय् माल आज्ञ याता विज्याहु”

व मनुखं थुलि धाय्वं जुजुं धाल- "जित अद्भूत झंगः छम्ह मागु
 कु । व झंगः छम्ह छं ह्य् माल । उकिं छत्त सःतके छ्वै हंगु खः । यावन हे
 ह्यमाल, महःसा छंगु ज्यु धन सर्कार ज्वी "

जुजुयागु थो उजं न्यना व मनूया छ्वाः हे गथेखेसे चवनावल । वया
 मती मती खँ त्हात "मकया ला धाय् जुजुगुहे मखुत" अले बलं बलं हवस धंगु
 सः पिकया व सुं क छेँ लिहांवन ।

वया छ्वाः छुगुसे चोगु खना कलाम्हेस्यां छु जुल धका न्यन । वं जुजुं
 थःत ब्युगु उजं कन । वंगु खँ न्यना कलाम्हेस्यां धाल- "छिनं उलि खँयनं
 याना दी माला ?"

कलाम्हेस्यागु थो खँ न्यनाः वया भतिचा साहस वल, अले वं अद्भूत
 झंगः धैम्ह गज्याम्ह गन दै धका न्यन ।

"मखु मखु व झंग न्यात्थायनः दय्सा । न्हापां छि जुजु याथाय्
 वना देशय् दको जात यापिं झंगःत छ्कर्नि स्याना ब्यु धैदिसं अले कीसं माथे
 याय्का ।" कलाम्हेस्यां धाल ।

कलायागु खँ न्यना व मनू जुजुयाथाय् वना कलाम्हेस्यां धाय् देशय्
 दको जात यापिं झंगःत स्याना बिया दिसं, अले जिं अद्भूत झंग ह्य् धाल ।

जुजुं थो खँ छुं थाकुगु मखु धका स्वीकार यात । अले माहांतय्त
 देशय् दको जातयापिं झंगःत स्याना वैत बियाछ्व धका उजं बिल । माहांत तुप्प
 छुपु छुपु ज्वना देशय् दको जातयापिं झंगःत स्याः वन । देशय् दको जाते यापिं
 झंगः स्याना व मनूयात बिया छ्वत ।

व मनू फुकं जात यापिं क्गःत व्वना छेँ वन । छेँ यंका कलाम्हेसित
 बिल । कलाम्हेस्यां दको झंगःतय् पा पुया झंगःतय् ला दायकल, अले व क्गःतय्
 पा दको खाता तले सोथना तल । इमिसं क्गःतय्गु ला तसकं साक्क नल । अले
 नये धुनेसं कलाम्हेस्यां धाल "कासं ! छि जुजुयाथाय् झासं ! अद्भूत झंगः
 काः वा धैदिसं ।"

अले भातम्हं जुजुयाथाय् वना विन्ति याना धाल- "महारज छिगु

आज्ञां जि अद्भूत झंगः ह्य धुन छे स्वः विज्या हं ”

व मन्त्र्या खे न्यनेवं जुजु व मन्त्री अद्भूत झंग काय्त वन । जुजु व मन्त्री वःगु खनेवं कलाम्ह काचा काचां ववहांत्रया “तले फासं तले फास” धका लुखा चायका बिल । जुजु लुखां दुहावनेवं व मिसां लुखा ध्याम्ह तित । मन्त्री दुहावने मला । सुंकतुं लिहांवन । जुजु व मिसा खना मोह जुल । वंगु ल्यु ल्यु वन ।

तले थनेवं व मिसां धाल- “महाराज ! छि अनं निते न्यासि झागु तुति त्यानुल ज्वी । लासाय देना दिसं ! छित जि चिकं बुइका बी । व मिसा खं जक खंबले हे जुजु मोह ज्वी धुंकुगु, उकिसनं हानं चिकं बुइका बी धा बलेला जुजु सर्गत्य् प्यलांगु जक मथ्युनि । फुरुङ्गजुया लासाय देन । अले व मिसां चिकं का वने धका तले वना नायका तःगु थकुरा ज्वना बल । जुजुं मस्य् म्ह छम्हं थकुरा बुइका बिल । म्ह छम्हं न्यंक बुइके जक धुंकल खापा घारा घारा यागु सः तायदत । अले व मिसां हथाय चाया धाल- “का महाराज आ आपत जुल जिमि भत अद्भूत फंग का वंगु लिहांवल थे । छि थनसं खाता तले सुचका दिस” धाथे जुजु खाता तले हे सू वन । जुजुया मन भारा भारा मिं । म्ह छम्हं पपू प्यपुंगु हे वं मचाः । खाता तःले च्वंगु देशय् दको जात यापिं झंगःते पपू वंगु म्हय् प्यपुन ।

घौछि जायवं व मिसां जुजुया ककुइ छपु खिपतं चित । जुजुयाला छु याय् छु याय् जुल । नवाय् हे मछा । भातम्ह थाहां वय्वं व मिसां जुजुयात चिना तगु खिपः बिया धाल “का थोहेका अद्भूत झंग जुजुयाथाय् यंका बिया दिसं ।”

व मनुखे खिपः ज्वना जुजुयात तीजरु तीजक साला यंकल । जुजुया मति छे तं प्याहां बया चवन । हानं मछा थें छु जूयें छु जूयें जुया चवन । छम्ह दुगुवा थें जुजु व मन्त्र्या ल्यू ल्यू वना चवन । लैय् मन्तयसं व मन्त्र्यात छु हयागु धका न्यन । व मनुखे “अद्भूत फंगः हैगु, जुजुं कयाहचि धागु” धायां लाय्कू पाखे न्याज्याना चवन । लाय्कूली थयंका रानी व मन्त्री चोना चोथाय् वना वं

धाल "का अद्भूत झंगः ह्य धुन गन तय्गु" मन्त्री न्होनेसं चोंगु थां वयनां
उकिसं चिना ब्यु धाल । अनसं चिना व मनू सुकं लिहाँ वल । व मनू वनेवं
जुजुं ची सलं धाल-“लः छक क्वाकि लः, जित हे का अद्भूत झंगः याना हंगु
थो खँ न्वनेव मन्त्री व रानी छरक जुल । इमिसं लः क्वाका स्हसिका बिल ।
जुजुया व मनुयात स्याहे मस्यामँ तोते मखु धका तं पिकया चवन । वैगु तं वँके हे
उलिचिया बाखं थुलि

ज्ञीगु अबस्था बांमलानि छाया धासा ज्ञीगु शिक्षाया
माध्यम ज्ञीगु मां भाय् मखुनि ।

—रविन्द्र नाथ

जिगु मां भाय् न्ह्यात्थेहे कोह्रंसां जिगु लागि व
मांया दुरु बराबर खः । जिगु विश्वास दु, विद्यार्थी-
तय्त कर्पनिगु भाषां शिक्षा बीगु आत्महत्या बराबर
खः । थुकियाना अमिगु स्वतन्त्र व्यक्तित्व ह्नावनी ।
थो छगू राष्ट्रीय दुर्घटना खः ।

—सहात्मना गान्धी

● ख्याल: बाखं

छकः छम्ह खपय् व यमि छम्हासिया नखत्याबले नखत्या वःम्हसित मनकुसे छवे फुम्ह त्याइगु धका बाजि चित्त !

न्हापां यमिया नखः वल ! खपय् यमि याथय् नखत्या वन । पासाम्ह नखत्या वःगु खनेवं यमि थः कलायात, साक, बांलाक, यावन ज्वरे या धका मागु फुकं न्याना हया बिज । अले यमि पासाम्ह नापं खँ ल्हाना च्वन । घौछिति जायवं यमि सकतां टीक जुलला धका थाहाँ वन । थो खँ न्यनेवं कलाम्हस्यां धाल-अहो छिला धाथें हे खँ ल्हाना दोम्ह खःका, जिमिजक क्षिपा रहा बुला ? धायवं फुकं ज्वरेयाय्त ।

वा

यमि तमं मि जुल । कलाम्हसित भ्वाक सः वयक प्यंकल । अले कलाम्ह खोया हल । तले बैंगले कलाभात ल्वागु सः ताय्दत । थल भल तांग्रा तिग्रि सः वयक वां छोगु नं ताय दत ।

जि

थथे जुईवंखपय् बैंगः स्वाहाँने बागु तक वन । अले धाल-पासाका दिसँ निह, कला भात धंगु अथेहे खः । ल्वाना दो भ्वाल । जिला वं हे वने का । थुलि धया व वन ।

खपय् वनेवं यमि कलायात धाल-"कासा मिसा ऊी नयका वा ! तिपा निम्हस्यां बो तथा भ्वे नल । अले भ्वे न नं मातम्हस्यां धाल-जि छंत दाय्थें याना दायागु गय्चौले मिसा ? अले कलाह्स्यां नं धाल-जि नं खोय्थें याना खोयागु गय् च्वंले मिजं ?

थथेजक छु हाला च्वन, खपय् न स्वांरावक बाँहाँवया धाल-"गय्च्वं ले पासा जि नं वने थें याना वनागु"

खपय् खनेवं यमि हिस्त जुल । ई भ्वे नकैहे माल । यमि बाजि बु हे बुत ।

धर्मवाचं—

बुधया जन्म

बृहस्पतिया कला तारा, शिष्य मचा बुधयाके पंनां वन । बृहस्पति तारायात सःत वन । तर ताराया बृहस्पति ज्यथ जुइ धुं कुगुंज लिहां वये मयो । चन्द्रमां नं लित मछ्व ।

लिपा थो खँ चन्द्रया बी भृगुं तिल । व तंचाल । बौम्ह तंदागुलि चन्द्रं तारा लित छ्वत । लित छ्वःसां ताराया चन्द्र पाखे प्वाथे द्यधुं कल । ताराया प्वाथेदुगु सिधा बृहस्पति तसकं लय्ताल । लिपा मचाबुल ।

मचा बुगू सीवं चन्द्र मचा का वन । तर बृहस्पति— “जिगु ध्वीं वा पिपां छन्त देला ?” धका मचा मब्यू । चन्द्र नं अथे हे— “छंगु बुं जुयां जीला ? जि पिपागु पुसाया फल जितः छाय् मदै ?” धका धाल । त्वायु त्वाहे मद । लिपा, चन्द्र बरलाह्य जुगुलि मचालाका थं कल । व मचा बुध ग्रह खः धका बाखने धंतःगु दु । ❀

अले खपय्या पाःवल । नखत्या वन, खपय् कला तसकं तःकै धावल देना चवन । संगु हे मखु । अन विरामि पिपा चवंह छहा दु । वं यमियात धाल— भाइ दिसं दिसं, छिकपिनि पासाला तःकै वया सनेहे मफु । थज्यागुका स्वैदिसं खवानंः पाके जुला च्वःनं ह्याउंसे ... थथे धया कोप्रा कयन । खपयनं पासाम हखना सासलं सासलं जक खँ लहात । यमि छुं थुइके मफु । यमि दिन दशा लगेजवी बले छुयाय् धका तुगः मंछिका चवन । विरामि कयपुया खवाले च्वंगु लि कया नल । अन च्वं पि मनुत कुकं ह्य् ह्य् प्वले मज्यू धका हला चवन । तर खपयनं खँ हे मन्यं । धमाधम प्वलाः नल । लिपा जुइके वना कोप्राय् च्वंगु नं वकों तोनाविल । अले हि हि हि ... याना गिहला हल । खपयनं खवाले कचिला छुयाला सकतां पानातःगु जुया चवन । अने कोप्राय् ह्याउं थो तंतगु जुयाचवन । यमि जिल्ल जुल । खपय् व अन च्वं पि सकलें तुर तुर गिहल । ★

भिके अःपु स्यंके थाकु

—कृष्ण भक्त श्रेष्ठ

श्री पूर्बानिसँ छ्यलातःगु आहान मध्य थो “भिके थाकु स्यंके अःपु” छगु नं खः । तर बिचायाना स्वेबले झीगु मिखाय् धुलं छुवाकेत थथे धया तगुः थें चवं । छाय्कि कीगु शरीर हे दयके गुलि अःपु तर स्यंकेत छुं नं छुं कठीनाइ अबश्य जुइ । गय् धासा कीगु शरीर भिकेत सासागु नय्मा । सासाःगु नय्त ला छुं थाकु मजु । तर विष नय् गुलि थाकु ।

अथे हे मेगु खँ धाय्, व छु धासा सजाज । समाज दयकेत मुनानं थाकु-क ज्यासंगु दु ला ? थो खँ धय्मागु मखु समाजला केवल निस्त्तिपुयागु रहर बहरं हे दया चवंगु खः । न्हयंपु, न्हयंपुगु ज्या याना हे समाज दयका तःगु खः ।

स्यंके अःपु धाईपिके न्यने । का धया दिसँ, मुइके समाज स्यंकेगु तागत दुला ? समाज स्यंकेत न्हापां समाज दया वइगु साधन नि स्यंके माल । तर समाज छु कि दया चवन ? मनुखं । अले मनू स्यंकेत अःपु लाले ? अःपु, छगःबमं समाज जक मखु संसार हे स्यंके अःपु । किंतु बम्म कुकेंगु धंगु नं ची धंगु अथवा अःपुगु खँ मखुनि ।

मनेतेसँ कमेयाना तगु स्यंके अःपु, कमेयाय् थाकु धाइ । थो खँ नं झूठ खः । छम्ह व्यापारि लखं लखयागु कारोवार याना च्वनि उगु कारोवारि ला फाइदाया ल्या हे दै मखु । व व्यापारि बिकशित देशय् जूसा थुलि हे याइ केवल पयतुना पयतुना छकः फोन ल्होनि, खँ ल्हाइ उलि हे मखुला ? आ उलि पाय्त नं वैत थाकुइ ला ? उलि याय्त नं थाकुसाला खँ हे फुत ।

स्यंके अपुगु खँ वल । छु आ धिबा: स्यंके अ:पुला ? अ:पु लंय् छक चांछोग्या त:सा दहे मंत, अथेला खका, किन्तु थथे याइह्य सु ? हानं नी दोछि, निदो नोट च्याकल धासा गुलि अ:पु ! थो नं अथे हेख; सुनां याइ थथे याय्त दको खँ लोमंका छह्य मनुखं सलाइ क्युहे क्युसां, तर व नोटय् थीकेत ला थाहे थाक्वी । वैगु लहा हुसुनुं मचुलि धाय् फँ मखु ।

दय्के थाकु हँ । छँ दयकी बलेला पयपयतुना गुलि न्ह्यइपुसे च्वंक खँ लहाना दय्का च्वनि । थय् यायां दयके बले छँ थाकुल ज्वीला ?

हानं छँ स्यंके अ:पुहँ । छखा छँ थुनेत व मनुयात गज्यागु अनुभव ज्वी, बिचा याय् मागु खँ ख: । अथँ सुनां छँ खुरु खुरु स्यंके अ:पु धका स्यंकिला ? यदि अपुगु हे खसा । मनुतयसं धाइ घारा घुह याना छकलं स्यंके फँ । तर झीसं खना हे च्वना गज्यागु खतरनाक जुइ धुं कुगु, छखा छँ थुनेत नं मनुतयत गुलि थाक्या च्वंगु दु । हानं स्यंहे स्यंकुसां, स्यंकुपिसं गुभले अ:पु मधा । छँ दनीबने, सिमेन्त तँ बले गुलि अ:पुक तया छवै तर वहे सिमेन्ट लिपा स्यंकिबले न्हापा त:थँतुं अ:पुक लिकाय् फँला ? न्हपां त:बले ला छु थाकुइ, तर लिकाइबले दयकूबलेया सिकं थाकुगु अनुभव ज्वी ।

आवल नां कमे याय् थाकु, दुगु नां इज्जत छवे अ:पु । आश्चर्यचाय् भागु खँ थो । छह् लेखक यात छँ च्वसु च्वयत, च्वसा छपु ल्हानि ज्वना खवारा खवारा केरे याना नां कमे याय्त धासा थाकु हँ, हानं ज्यान पाना जुइ पिं खुँ डाकु तयगु नां छवेगु इज्जत छवेगु धासा अ:पुहँ । छह् लेखक अ: फूसंद दँ दँ बले उलि च्वसां अ:पुं खवारा खवारा च्वँ बले वंत छु, थाकुल ज्वी ला ?

अथे हे छह् खुँ या खुँ ज्या सनेगु साधारणगु खँ खँला ? व खुँ या थज्यागु ज्या सनिबले, शायद वैगु हंस हे वैगु म्हय् दँ मखु जुइ । सुं वैला, सुनां खनिला धका ग्याना ग्याना च्वनेगु ज्या छु अ:पुलीला ? अले मखु धैगु जूसा नां छवेगु धैगु, इज्जत छवेगु धैगु अ:पुगु खँला ? न्ह्याम्ह मनुखं नं थगु इज्जत छवेत अवश्यनं बेइमानगु ज्या सने हे माली । बेइमान यायगु धैगु हे

कपिस्त स्याय्गु, डाकामारेयाय्गु, ऐला त्वना यो यो थें सनाज्जीगु खः ।
 थज्या, थज्यागु ज्या सनेत सुइतं छुं थाकु मज्जीला ? अवश्य ज्वी । छम्ह मनु
 ऐला तोना धे धे जुइका जुइ । थव छु अःपुगु ज्या खःला ? वं ऐला तोनि बले
 कथुं दुने छ्वेत हे वंत गुलि सास्ति जुइ । पालुगु सवा, उसुगु सवा बलं बलं
 वः याना मिडा तिसिना घुतुकेगु थो छु थाकु मज्जीला ? थुकिया पल्सा डुरु
 तोनेबले झीत छुं थ कुला ? गुकि झीगु स्वास्थ्य बल्लाकेत गवाहालि याइ ।

थुगु कथं विस्लेषण याना, स्वे बलेला फीसं, स्वेके अःपु भिके थाकु
 धाय्गुया पल्सा बरु थो धाय्गुहे ठीक जुइ कि भिके अःपु स्थंके थाकु । थोला
 साहस बःरिं, भिनींभि मनुतयगु साहस तंका छ्वेत दयका तःगु धावू थें च्वं ।
 वःगु अँट, साहसयागु हत्या याकेत, अले न्हय ज्याइम्ह मनुयागु तुति धेनेत जक
 थो आहान बय्कात गु धासां पाइ मखु । मखुसा स्वयादिसँ जावा नकि छुगु हे
 ताय्त गुलि अःपु तर लीत ... ?

(थुकिया लिसः च्वगु च्वया ह्यादिसँ । बांलागु च्वपुयात १०।-
 तका दांया सफू सिरपा दे- सं)

खासुँ

छन्ह छम्ह मनुया खा तन । कन्हे खुनु सुथे व मनु खुसी मोल्ह वन ।
 मोल्हुइ धुंका चिकुगुलि ल्हाः बो बो स्या स्यां वया च्वन । लँय् खा खूम्ह
 छम्ह नापलोत । म्हस्युम्ह मनु जूगुलि व खा तंम्ह मनु तापाकं निसँ हे वास्या
 वास्या न्हिला वया च्वन । खूँया मनं खा खुया तःगु स्युगुनि न्हिला वःगु
 धका च्वन । ल्हाः बो बो स्याना वःगु तं खा स्याय्गु भाय् याना किसिकिसि
 याना वःगु थें च्वन । वँ स्वे बले “भिहगः छं किसिकिसि यानागु मखुला ?”
 धाः थें च्वन । वँ वँ छचने चासु स्व स्वं धाल- सत्य जि जक मखु सत्य जि
 जक मखु ।

विवशाना

सावित्री श्रेष्ठ
रहित

उकुस मुकुसे जाया च्वंगु
तिरस्कृत जीवन खनाः वाक्क वल जितः
जि जक जिउसा थव जीवनयात
चुं चुं थना वने मास्ते वः जितः ।
तर लु याय् ,
थन भ्वाय्गु अधिकार जक मखु
सीगु नं अधिकार मदु जितः ।
थव हे खँय् न्हावले
जिगु तुगलय् ल्वायु ।
तर,
जिगु ख्वःसलय् सः तइपिं सुं मदु
जिगु ख्ववि एकान्तगु वनभाय् तुं
दुसुना वनिगु ।
उकें
थन भ्वाना च्वनायु हे
सिना च्वनायु खः
सिना च्वनायु नं गथे धायजिं ?
सीगु नं अधिकार मदु जितः

—विश्वेश्वर दास सक्व—

या

मां या सन्देश

स्वरे पुता ! अन सर्गतय स्व
तिमिला भावा त्वया च्वंगु
गुलि बाँला गुलि त्यंला अहो ?
सफय मनर्थे च्याना च्वगु ।

(१)

उखुनु तिनि व गय्जक चीपाः
स्वयवले धाथे ईंचा बाँलू
थौं व छकलं तःपाः जुल स्व
चतामही थें चाकमाक लागु ।

(२)

उखुनु स्वया थौं गुलिवः गुलि
बाँलाक र्वाः वया चक्कंगु
पिलपिल नगुत चाकःलिं तथा
खं ला थःजक थिना च्वंगु ।

(३)

कन्हे कौंसला जिमि पुता नं
व्हासाक्क म्हःजया तःधीज्वी
प्वालाप्वाला थीकः भःभः घाय्क
भवालावक छयँनं सूर्य र्वी ।

(४)

स्व पुता ! ज्वीमते थःजक थीम्ह
नगुया पुचलय् तिमिला थें
फुक थें छनं पिलपिल जूसं
जू पुता थन म्ही घ्रुव नगु थें ।

(५)

राज साय्मिया

‘योम्ह शत्रु’ ला म्हसिकाहे दिल—

आः म्हसिका दिसँ—

‘घोया मनु’

(नेपाल भाषाया निगूगु जासूसी उपन्यास याकनहे

पिदनीदु दु ।)

नां महु बाखँ

—गोविन्द नारायण श्रेष्ठ

जात्रा स्वैर्चर्वापि मो मो । फुक्क छेँ मनूत झ्यालय् बारदली, कःसी
चवना थः थःगु तालय् व्यस्त जुया च्वंगु खनेदु । न्ह्याम्ह मनूया नं म्हीग म्हीग
स्वया थौं ख्वाया ऊन पाःगु गाक्क हे सिइ दु । सायद थौं फुकसिया मनय्
छगु हर्षया खुसिवा न्ह्याना च्वंगुलि ज्वीमा । अलय् धिमाय् नार्पाखिचा थाःगु
सलं त्वाःहे झःझः धाः । मनूत गुम्हं-लुँचुरी, लुँ सिखः, घडी, वसः द्ययगुली
व्यस्त, गुम्हं थःथःगु विचारय् व्यस्त जुया च्वंगु किपा सकसियां ख्वालय्
प्रतिविम्बित जुया च्वंगु बांलाक हे खनेदु । सायद अन सुं हे दैमखु थे च्वं
मिखा जक अन व्वया मेमेगु छेँ यागु पीर कया चर्वापि । गुम्हेसियां मिखा
झ्यालय् चर्वापि ल्यासे तय्थाय् अलय् गुम्हेसियां मिखा छीयथाय् । फुकसिया
मनय् हर्षया छगु खुसि वा न्ह्यानाच्वंगु खनेदु ।

“हजूर । एक पैसा पाउँ ... । हजूर । एक पैसा पाउँ ।”
गनं गनं छगु कन्नाचाया पुगु सः ताय् दत । थ्व सः गुलि तः सः ज्वी गुगु व
धिमाय्, नार्पाखिचा थागु सःथा सिनं थ्वः । फुक्क मनूतेसं छकः वैत स्वैगु अलय्
थःथः पासार्पिनापं मिखा ल्वाका फिसफिस न्हिलिगु । तर तर
थ्व दृश्य व चूर्लिचू च्वंगु झ्यालय् च्वंम्ह नलिचाम्ह मिसामचां धौछि हे स्वयाच्यने
मफुगु वैगु व खसुं भुंगु ख्वाल बयना च्वंगु खनेदु । वैगु न्ह्याय्पनय् व हे स ...

... छम्ह पवर्गि यागु सः श्वया च्वन न्यनां न्यने हे मजिक न्हाय्पंया पिलि हे गुइ थें च्वंक । वया ख्वालय् हाक्गु सुपाचं उसि उसि याक वल । अलय् ज्वाला मुखि बिस्फोट ज्वो त्यंगुथें, गान्ह गुन्ह नं न्यात्यंगु स्वय् हे क्रोधगु सर्गःथें । छाय्थें मस्यू न्हाच तक तिमिलाया ख्वा थें यच्चुसे च्वंगु सर्गतय् त्वयाच्वम्ह उषाया ख्वालय् छगु नैराश्यताया भावनां भुंवल । अलय् वं श्व शब्द ताय्वं व फोर्गिया ख्वाः खनेवं भच्चा हे व अन च्वने मफुत । वैगु मिखां निगः मोति कुतुंवल, वं मचाय्क हे ।

उषा अन मच्चवंसे मेगु क्वथाय् दुहाँ वन । लुखां दुहाँ वनेवं उषा सुं क च्वने मफुत, मानो वैगु लागि श्व धर्ति चिरिवाय्त्वंगु दु थें च्वं, ज्वालामुखिया लिधंसा कया । वैत छकः व्हाँय् व्हाँय् ख्वय् मास्ति वल । लासाय् गोतुल । वैगु म्ह्य् भ्वखाय् ब्वल दिनि दिनि मिक । अलय् वैत सुनां नं धैच्चवंथें ताल "उषा ! छं थुलित वैगु लागि माया याय् फुसेस्थां, वैत भिगु लय्, पलाः मतय्कसें छाय् धोका बियागु ?" उषाया ख्वाः हचाउँसे हि बुलातःगु थें च्वन, जुहु मुरु दन् ... स्वय्हे न्हयःसु चाम्हथें, वीं चाम्ह थें । वं हचाको हे व दृश्य लोमके धका मिखा तिसिना च्वंसां फन अः खः वहे पवर्गिया कला चायापुगु नाय्गु सः व गम्भिरगु ख्वाः जक वैगु न्हयोनय् सतिक वच्च-निगु । "खः जिगु श्व पापी हृदयं लिपा वैत छाय् मयेल ... न्हापा वं जित मतिनाया त्वाय् चि वले थें । जि छाय् वैगु अतृप्त ईच्छायात पुरायाय् मफुत ?" उषाया ख्वालंय् चःति तमासा क्यनाच्वन, थथे वीं थें हाला हःवले ।

"छाय् जि उवले व नापं हे व्याहा मयात ? छु वजक मनू मखूला ? छाय्लेसा जितः मां वापिसं थन छें बियाहल, जिनिगु मतिनायात नाय्का । थो जिगु नुगले खतं नःगु धाः दुगु च्छुपि सुया वन, मुवले हे मलनिगु याना । बरु ज्वःगु च्छुपि छकलं तु चत्तक पान्ना वंसा याउँक खनि सिना वने दे । वं छाय् लय् कतया भलसाकया थः मां भाय् यात हेला यानाच्वन । थुकि हे व बिबश । वं मयो मयो कतपिनिगु लिधंसा कया मनूम्ह पति धिवा फनं उवी माल । श्व जिगु हे शूल खः सुयागु मद्दु ।" उषा अनायास अतीतया खँया

लिधंसा कया कल्पनाया पुखुली लालकया स्मिहा चवन ।

उषाया मन थातय् मलात । छुँ वैत सकसिनं वीं जुलला धाई
धका नं व तसकं ग्याः । उकें, वया पिने वना व मनूयात छुं धाय् मास्ति वःसां
पिहां वनेगु वैके साहस मडु । अलय् थःथम्हं हे व सुं मनूनापं छं ल्हाय्गुली
तक नं वन्धनय् तःक्यना च्वंगु खनेडु । वैगु प्रत्येक पलाछथाय् धका तःसा छथाय्
लाना च्वंगु सीडु । उकें व ग्या सुं मनुतलिसें छं ल्हाय्त्, भात मडुम्ह
मिसां थःगु पतिव्रता या धर्म तोफिकल धाइ धका । न्हापा उषा गुलि बांलागु
खः आःनं उलिहे बांला । तर तर आः वैगु म्हललय् ह्याउंसे
चाकलागु सुथ न्हापां तकतिनी गुंया च्वकां पिहां वःम्ह सूद्य् थें च्वंगु सिन्हःनं
च्वने मय्ल धका विस्यू वन, छगु छ्यूंगु थाय् विया । मजीवले न्हय्कथं मजीयो
धैगु छं खःखनिसा, आःला वैत थःगु सिन्चय् च्वंगु ह्याउंगु अबीर व ल्हाय्
च्वंगु खां चुरि नं जन्मकांछि श्राप विया वन । उकें, व आः ल्यासेया वैस जूसां,
भतिचा हिसि मद्य् धुंकल । ख्वालय् न्हावलें खसुं भुनाच्वनि तःसकं वा वय्
त्यंगु थें च्वंक । अलय् भ्वखाय् व्वय्त न्हाचिल कि गथें ज्वालाभुंख लाभा
पिहां वइ अथे हे वैगु ख्वालं बाःबाः खुसिबान्हाइ । वैके देया लागि छुं याय्गु
अधिकार दुसा, व खतं नःगु च्वाप याना व तसकं ग्याः ।

उषाया मनय् छुं छं लुल थें मस्यु, व जुरुक्क दन छकः
चाक माक लाक थःगु कोठाय् ववथिक, ह्याउंगु गोलभेडा थें च्वंगु मिखा व्वया
स्वल, स्यय् हे पित्था ख्वालं, छुं जुइ त्यंगु मजुथें च्वंक । अनायास वैगु मिखा
थःभात यागु किपाय् लाः वन । अलय् वैगु ख्वालय् हि बाः बाः न्हात ।
ववागुहिया मू दुम्ह छम्ह मिसाया जिन्दगी व्यर्थ फुना च्वंगु वैगु ख्वालं उला
वयनाच्वंगु गावक हे सिइडु । व सूद्योया तेजं वैगु हि व्झालुसे च्वंक नाय्के
धुंकल, छुं याय् मफय्क । अले वैत पिहा वनेगुलि व किपां पना च्वं थें वैगु
मनंताल ।

ग्या पहलं उषां तीजक स्वाहाने पला न्हाकल । पिनेनं ताय् दया
च्वंगु बाजाया सःनाप । अलय् छकलं पिने थ्यंक वन । व फोर्ति निराश जुवा

अन हे न्होनेसं च्वंगु फल्चाय् च्वना सुं भलसा दंला घका तोल्हय् जुया च्वंगु
 व खन । अले वंगु खवाः वच्चुसे च्वं, आला वंके हालेगु शक्तिनं मदय्धुंकल ।
 उषा काचावक वना "जित माफयाः पवन जित माफया । जि
 छंत यक्को दुःख विइ धुन ।" छकः लुदंक खवल, अले कसिक्क पवनयात
 घय्पुल । थुवले वंगु न्हाय्पनय् थवल "तता, जि छंत मस्युतें मतिना याना थौ
 कीगु थव अवस्था जुल । जि तता घका न्हापा हे स्युगु जूसा थुलि च्वोगु
 खँमखु । तता छ बल, जिगु इच्छा पुरायय्त, तर भतिचा लिपा लात ।
 त ता ।" थुलि घया पवनं मिखा तिसिना व्छल,
 गुवलें कने म्वाय्क । थव 'तता' धैगु शब्दं उजाया नुगपाय् इबास्स सुल अलय्
 ब स्याःगु या तोरे झसङ्गः वन । अले व लिचिल क्या रिजा खना । थखेरं
 हाकूगु सुपार्चं स्वागत या बल । व नाय्खिचा, धिमाय्पा सः नं सिइवाजं या
 सः थें च्वनावल । त्वाः हें सिंझाय् मिजाय् दंक । उजां छुं धाय् मकुत । वं
 मनं मनं धाल "छु धैगु जूगु थें ।" ◆

(थव वाखंयात ल्वेक नां छुना १०१- तका दां सिरपा त्याका दिसें । -सं.)

समस्या पुर्ति

"कुल्हवे वले भवा झसुका तय् म्हं चाः थें च्वं"

(थव समस्या गिरिजा प्रसाद पाखें प्राप्त जुगु खः पुर्ति
 याना हया दिसें ! "न्हाप" लागुयात १०१- तका दां
 सिरपा दइ । -सं.)

संसार भरया

क

वि

ता

भारत

निःश्वा

व प्रत्येक सुथे वै

संन्याका तक षिया चवनी

तर

जव जिं भया चाय्के

जिगु ख्वाले

छम्ह अन्धकार छ्वाका

लुकुं बी ।

चवमिः— मधुसूदन मणि

हिउमिः— कृष्णभक्त श्रेष्ठ

अमेरीका

“प्राकृतिक नियम”

छं थःगु पतिचां छगः लोहँयात कोतेल घासा

सर इजाकं खनी

व पतिं यात नं

लोहतं कोतेला तै ।

तर आनन्दगु चन्हि,

याकच रह मिसायात,

लुपान्तया पतिचां कोतेलिवले,

च मिसां व नायुगु फय्यागु बस्तु यात छवे लिके फैला ?

गुकिं वैकं मतिनाया बोसं कोतेल। तै,

थुकिया वारे सर इजाकं छुं घाय् फुला ?

चवमिः— BABETTE DEUTSCH

हिउमिः— धर्मकृष्ण श्रेष्ठ

“स्वनाचवंगु लाश”

✽ राज सायूनि

पत्रलय् थौं न्याःवः मद्रु । पसः पित्राःथें जक सुम्क च्वंचवना ।
जिगु 'जि' या पसः । जिथेंतुं ... । सकतां दु, भचा भचा । सफूनं दु, पत्रिकानं ।
कापिनं दु, कलमनं । मोहनीबले धुतिमालिसा, सुन्तिबले भुईचम्पानं । अले
तःधंगु मखुसां चीधनं जि मताया । छुं मद्रुसां छुं दु । मेथाय् मद्रुगु जिथाय्
दु । अयनं, छुं खयाःनं छुं मखया च्वंगु जिगु 'जि' या पसः ।

तिनिख्यः कुनं “धाङ्ग” न्याय्का हल । घडी मद्रुसां बांह बजे
जुल धाय्फु । म्निहगः सुथ ब.छिहे झिन्यातका दां कन्तुरे तयागु । थौं बांह
पुल, कन्तुर खात्तितिनि । जि पुतुं च्वना ।

‘अय् बाबु जांनि नवाः धयां’ अजिया
बुरिसः थवल ।

लिफःहे मस्वसें ‘काका वय्त्यल’ धया छ्वघा । दने धाःसा मं
द्रुगु मखु ।

थौंजि जानयनं यो मज्जनि । छुथें गय्थें । छकः
पसलय् ब्वयातयागु सफूती मिखा ब्वया । गुगुं कुतुंवेथें सिथय् लाना च्वन ।
गुगुं खनेहे मदय्क ध्याकुं चाय् ... । जि दना छकः फुक्कं थासय् लाक्क मिलय्
याना । खनेदै कथं ब्वया । खने मद्रु मज्जगुमं म्हयोने थ्यंकतय् हया । अले छकः
थय्क स्वया । बांलाथें ताल । पद्यतुना ।

छगः मोटरसाइकल गर्लिल घुररर हल । काचाकाचां चिला
 बिया । गश्लिया लुढाय् ... सुथय् तथा बहनी थने माःगु पस । न्ह्याम्ह
 छह वःसां, छता हःसां, चिला बीमाः । बोदी दबाः र्याः । अयनंहाप
 उखुनु, द्रव्य काजि थना छोय् त्यंगुका । जि बित्ति याय्थें, क्षमा
 पवनेथें, पसःहे भचा चिकूयाना थना छोगुजसा ... । जितः जिहे गनः
 गन लाइथें ताल । तं थवना मछ्वः । वां छ्वया मव्यू । भाग्यहेका जिगु ।

‘छु खःले राजदाई ... ?’ पासा मखयानं पासाजुया च्वंम्ह
 विश्व वल । व छम्ह साहुया काय् । गन जि ... । पासा धाय्गुहे
 बस मां भाय्या सेवाया ह्यलय् । वनं च्वः । जिनं च्वया । थाय्यासय्
 च्वति कया । पाःसा बस, स्वभाव खः, कल्पना खः । वं खाताया कल्पना याई,
 जि सुकूया । वंच्यो भ्वाति तथा बाखं च्वई । जि थःहे च्यो जुयाः ।

‘गनं साहित्य सम्मेलन जुईगु मदुला ? जिथाय् लिक्कसं फेतुतुं
 वं न्यन ।

खः ... जि लुमन । ध्यबा मदुगु कन्तुर बिस्तारो चाय्का ।
 न्हूदें कयंगु लसताय् चिराग पुस्तकालयया र्वसाः कथं सक्वय् जुईगु सम्मेलनया
 कार्ड लिक्कया । विश्व च्वयाः छपाः बिया । लुमना वःलिसे निर्मला, बद्री,
 गोबिन्द माणिकमान, बुध्दिलाल मणिरत्न फुक्क सिगु नामय् छपाः छपाः
 च्वया । अने निपाःति खालिगुनं बिया ।

वं कार्ड काय्धुंकाः व्वयातयागु सफूती मिखा व्वल । तथा तथा
 यास ‘योम्ह शत्रु’ छफि लिक्काल । जि बांबांलाःगु सफूया बांलाःकथं तारिफ-
 याना । अहा सितुनवलला । का, थ्वछफिनं काय्का’ धयाः वं ‘सितु’ नं
 काल । अंक स्वत ।

‘थ्वला ऊवाट्ट न्हूगु खःला पुलांगुला, सिईकेहे थाकु’ वं धाल ।
 “खला खः अयनं ... छुयाई । ब्लकया आपाः ध्यबातू । हिला च्वनेनंला
 थाकुनि ।” सुयां भाब, वःकथं जि धया । वं ‘योम्ह शत्रु’ व ‘सितु’ या न्पात-
 का बिल । स्वतका व स्वमो । गुमो । छमो ल्यं दनि । जि खाताखुतुमुनाः

छमो लितबिया ।

श्व 'फो' नं न्हगु खःला ? वं लयतातां काल । जि न्हिलाः न्हिलाः
'खः'... ..धया । 'का श्व छगूनं काय्का ।' आः गुलि त्यं दनि ? फिगः ।
मखुला ? जि फिगः लित बीत सना । 'मखु...मखु, थौं यागु 'नेपाल भाषा
पत्रिका' छफि नं काय्का । अले थिक ज्वी खला ?' धाधां वं नेपाल भाषा
पत्रिका नं छफि काल । 'कासा ! 'वने न्हि राजदाई' धयाः व वन । जिके
लयताः वल । खालिगु कन्तुरे न्यातका दत ।

'अय् बाबु ! वा धयां... ..' अजि ल्यूने दंवल ।

'काका... .. अजिपिनिनि नःसानंला ज्यूनि' जि धया ।

'जिम नय् धुन... ..नु' अजि धाल । जि दना । अजियातनुं
पसलय् तयाः जि दुने च्वकय् वना । निभाः छाः । च्वकय् मध्यय् दक्के
चिखागु छेँ जिगु । थहाँ वना । मानय् थ्यन । छकः लिक्कसं च्वंगु
कोथाय् दुस्वया ख्यूंगु कोथा, । ख्यूंगु थाय् । धयाकुन्चाय् मां ग्वारातुला
च्वन । म्हं मफु । ज्वर वः । मुसुतईगुनं ग्यानापुस्से च्वं । हि वय् यो ।
वासः छुं दुगु मखु । कोथाया मौनताहे भंन ज्वीक मांया बलतुगु सः श्वल ।
'छं... ..मनयानिला... ..आःतलें ?' जि मनयानिगु भाय्याना । मामंनं
मनःनि । ज्याःफले च्वंगु ख्वल्चाय् दुरु ल्योँ दनि । बिस्कोत पुरियान स्यंहेम-
स्यंकूनि ।

'हुँ... ..नःहुँ' हाःनं मांया ममतां प्याःगु सः श्वल । जि... जिछुंहे
मखुथेँ... । बिचसताय् इतःमतः कनाच्वंगु जिगु अबस्था । नुगः खुल्लल
मिन । मिखाय् ख्वबि ललःमलः धायाबल । मयो मयो थहाँ वना । पुसा
उला । जा च्वापुथेँ ख्वाँउ । पाँय् पाँय् धीधी चिना च्वन । ल्वाकः बुकः केँ ।
छुं मदु । छपाः झुई ताना । नय् मास्ते मवः ।

न्ह्योने जाभु, जि मखन । मनय् खँत जक हुलहुल वयाच्वन ।
'मांयात अस्पताल यंकूसां जीला... ..भानुकाजी गुरुजुनंला अस्पतालय् थंकेगु
सल्लाह बियादीगु खःनि । मां मानय् मजू । निर्वल व निर्धनपिला मन्हूहे मखुथेँ ।

खःसां छुं मू मर्दुपिथे । वासः चव्याबी, थुलियुलि मछिया । थःथाय् दुसां
थीकी मखु । सरकारी अस्पतालहेध्यबा म्वाःगु अस्पताल
... ..अस्पतालनं जितः छू ... छुथे तायावल ।

जि तलय् । कुने मामं मुसु तयाहल । जि ग्यात । कुने वना
मुसुतय् दित । धन्य । हि मवः थौं । छकः मां यात स्वया । मांनं
'पसलय् हुं' धयाथे भाय्यात । जि पिहाँ वया । पिने । च्वकय् । गल्ली ।
पसलय् । जि वने वं अजि थज्यागु छगू यंकल । छसुका बिया थकल' धकाः न्हस-
ला पंतया तैथाय् थिया वयन । जि ध्यबा कयाः कन्तुरे तया । अजि वन ।

हानं वहे पहः । भुंजि ख्याना च्वनेमाः । गहात छम्हहे वः मडु ।
ताबेत लिपा बसन्त बल ।

'राजदाई ... बुद्धदाई मयाःला ?' वं न्यन । मझाःनिगु खे कना ।
'थ्व कबिता छपु बी माःगु' धकाः छपु कबिता वयन । जितः छाया् छाया् वया
कबिता थौं स्वय् मास्ते मवल । वं झाःसा छकः बिया ग्युले, ... न्हि ... राज-
दाई' धकाः त्वता थकल ।

जि अथे ... अथे हे फ्यतुना च्वना । जिगु मने अने तनेगु खं थाय्-
कया च्वन । थौं 'पर्दा भित्रको रहस्य' सफूया ध्यबा काः वई तनि । 'मदुनि'
धाय् पत्याः जुई मखु व न्यातका दत । मेगुखाना वईतनि न्हापां बिया छवय-
मालीका । ध्यबाकाः वईतनि ... बिया छोय्मानि । छुयाय् गथेयाय्या हुलय्
काना च्वंम्ह जि । जि मचाः । जिगु पसलय् छम्ह मनू दु खनि । व वने त्यन ।
बया ल्हाती छगू सफू जि खना । 'दाजु ... छि थुकिया ध्यबा बिया मंछु-
निथे ... ?' जि धया ।

'ध्यबा बी धुनि' व सज्जनथे, बांलाःगु वसतं पुनातःम्हेस्यां धाल ।

'मखु ... छि बियामदुनि' खःगु खं धया ।

'क ... ग्यातकात्रंगु बियाः छसो लितकयागु मखुला ?' व भञ्जा
तस्सलं हाल ।

'मखु, बियाहे मदुनि' मबीथे च्वनाः जिनं दना ।

लैय जुया च्वंपि छम्ह निम्ह मनुतनं जिथाय् पसलय् भुंवल । वं
वईके, वं वईके छु ? छु जूगु ! धकाः न्यन । व तःसिथे च्वंम्ह मनुखं 'ध्यबाबी
धुंकाःनं मकयानि' धाल धकाः फुक्कसितं कना च्वन । जि 'ध्यबा मकयानि,
मव्युनि' धकाः धया । वं 'ध्यबाबी धुन । न्यातका वंगु बियागु' धकाः हाला
च्वन । लै जुवाःतसें व तमिम्ह मनुखं अथे याईथें मच्वनाः 'छं काःगु लोमन
ज्वीका' धकाः जितः तूहे दोषी भाःपिल । 'जि मकयानि सत्य ... धरोधर्म
मकयानि' धकाः पाः फयाषी पत्याः मजू इपि । व सज्जनथें च्वंम्ह मनुखं हानं
हानंनं '... न्यातका वंगु बिया ... इका थ्व मोहेला लितकयागु खःनि ?'
धकाः सकसितं मो छमो । वयना च्वन । छम्ह निम्ह अथें । भापास्या
न्ह्योने जिहे दोषी थें । जितः छुयाय् ... छुयाय् जुल । हीमी चायावल । अले
मकयानिगुहे खें न्हयथंथं छकः निकः तय्गु थाय् सुकूनं उला वयना । कन्तुरनं
चाय्का वयना ।

'उकाः न्यातका वंगुला दुहे दुनि' फुकस्यां छप्वाः म्हुतुं धयाथें धया-
हल । खासखु खं नं र्हात । न्हिनंन्हिल । 'मखु, थ्वला न्हाचः सफू मिया
तंतयागु ध्यबा ।' जिगु म्हुतुं यथार्थता पिज्वल । सुयां च्यूताः मडु । हुल या
दत्थुं छम्हेस्यां धाल-

'झासं काजि । थ्व थौं कम्हेयापि पसलेत अथें थगय्याय्त स्वैगु का,
छुं मस्युंगित ।'

'अं स्वैदिसरे ... अथें मव्युनि धकाः हाला च्वंगुका' धयाः व
सज्जनं न्ह्योने वःगु छगः त्याक्सि दिक्कल । दुने च्वन । वन । मनुतनं गुम्हं
थुखें वन, गुम्हं उखें ... । न्ह्योने सुहेमन्त । जि ... जि अथेंहे । मात्र
पसले । छम्ह थग । जितः जि खनाहे तंपिहाँवल । थय्क छकः थगुः पसः
स्वया । फुक्कं जिगु कमजोरी, जिगु बिबसताय् इतिईति न्हिलाच्वंथें च्वन ।

मचाय्कहे जिगु मिखाय् ख्ववि ललःमलः धायावल । जि मिडा
तिस्सिना । निफुति ख्वबि तिकिनन । सखे तिकिननावःगु ख्वविः ब्वाय्वना
व सज्जनयात गःतां ज्वने मास्ते वः खै । तर ... तर व ख्वविनं बँय् तुं सगु

जि खना । अले अले... जि थःयातहेनं छुंजूथें चवनावल । छग् कसुकाः
लिसैं थुचुकक फेतुना ।

न्होनेसं छग् पस । छग् तःधंगु पसः व पसलयनं सुनानं
मबियानिसां 'बी धुन' धकाः कचकच् याःगु जूसा, फाताफाता पुक्क दाया
छव्य् धुंकल ज्वीका । तुरून्त पुलिसयात सता ज्वंका छव्य धुंकल ज्वीका ।
उखुनुहेका 'भाईदाईचां थःम्हचाय्यात न्याःगु छकू कापःया ध्यबाबी धुं-
कलनं साहुजिया काःगु लोमनाः "मब्युनि" धाल । भाईदाईचां 'बीधुन' धाल ।
थौं थेंहे मनुत मुन । "मब्युनि धयाः छं । छंगु न्ह्यमो ध्यबा अप्पो साःगु
मडु जिमित । साहुजी जंग्यजुल । भाईदाईचां हाकनं 'बीधुन' धाल ।
'का... अपो हालाचवने मते, सुम्क लिका मखुसा...' । धकाः कापोःनं लाडा
वाल ।

भाईदाईचां ध्यबा बीधुंकूगुहे छः । अयनं छुं धाय् मफुत । इन
फुक्कस्यांनं 'साहुजीं अथे याईमखु । थ्व... थ्व मनूहे झंगः थें चवं' धकः
भाईदाईचित्तेहे कक्कुतिनाः पितछवयाहल ।

तर... थौं । थिक्क अःखः । सुनानं तःमित्थें च्वंम्हेस्यां ध्यबा
मब्युनि' धकाः सफू तकनं लाका मब्यु । अःखः जि हे दोयी हें... । जितः
जितः निहले मास्ते वल । न्हिला । हानं मिखां ख्वबि सुललल बाःवल । व
ख्वबि धयाचवन 'छ यय्कं न्हचूगु मखु । छ थःगुहे बिबसताय् न्हिलाचवन ।
छ थःगुहे बाध्यताय् न्हिलाचवन । 'छुयायले जि ? सुहेनंला जियती डूगु-
मखु' निराशां जि थःहे खना जंग्यजुग । थःहे खनाः तं पिहांवल ।

सोधुंकूगु मसीनिसां घाटय् थ्यने धुंकूगु जिगु आशा खनः सुं हर्रर
हर्रर न्हिला हःथें चवन । जि मिखा ब्वया । छचाःखेरं सफूतहे न्हिलाः ल य-
लाय् बुया च्वंथें । छुयाय्... छुयाय् । छफि सफू कयाः भौक बस्वाना ।
लिककसं च्वंगु बाकसय् छत्थु मुक्कि छयाना । छु हे ज्वी धकाः ? चवनाथें
चवने मछुल । व मनू, व गाहाः, व तःमिम्ह जक न्हयोने इवाताहां दंवल ।
जितः... जितः... । उक् जि सहयाय् मफुत । म्हतुं वा न्होगुवा किररर

कररर ... सः पिज्वल । मिखा पुइथें च्वंक क्वानावल । लहाः अथें .. अथें हे
 म्ह च्यूवन । जि दनेमाः, खः जि दनेमाः । दनेत म्ह उलिउलि सनाहल ।
 'बाबु ! छिमि मामं हि ल्होत ।'

अजिया भः भः न्हूगु सलं जिगु नुगलय् च्वांय्त पुत । जि जुह्वक
 दना इक्कुसे च्वन । साः साः दक्व स्वब्द्यानाः क्वःदली थें जिगु म्ह धेचुला-
 वन । मिखा बुल्लुसे, इन्नमिन । अंगः बःकया । छें छखां दुनाः सनेहे मफ्यक
 लहाःवथें च्वन । नुगलय् स्यत्ताक्क पूसां म्हतुं बक तमज्यात । मन पिपि-
 हूसां पलाः मन्हात । मात्र लहाःतुति स्वताक्क चिनाः म्हतुइ पाकां सुया
 तःम्ह छम्ह छुं मखुम्ह सुंथें... छम्ह म्वाः म्वाकं सीगु लाश थें ।

न्हचसः छिगु लिसः मय्जु सुवर्ण केशरी यागु

थ्व न्हचसः लिस स्तंभ खः । नां दंम्ह च्वमिपाखें दितः लिसः
 वै । अंक पतिकं लिसः बीम्ह च्वमि फरक जुई । क्वे च्वंगु न्हचसः पौ जाय्का
 थ्वहे वडगु औसि न्हचो जिमिगु द्वसल ज्याकुथि सक्वय् छ्वया हया दिसं ।

न्हचसः पौ

मय्जु सुवर्ण केशरी,

.....

.....

न्हचसः न्यंम्ह

.....

“ म्योगा पालु ”

—जापानयागु लोक बाखँ

छम्हः यात्री छगु होटेलय् च्वं वन । वंके यको धन दुगु सिया अन होटे नय् च्वंम्ह च्यः नं थः मालिययात धालः— “मालिक, थौं छम्हः यको ध्यबा दुम्ह यात्री झीथाय् च्वं वगु दु ।

व लोभी मालिकं धालः— “अहो ! अथे जूसाला फुकं धिवा झीथाय् सं खर्च याके बीमा । छु यासा व मनुखं दकों धन सिधय्का वनि ?”

मालिक यागु थ्व खँ न्यना च्यः नं धालः— मालिक, “म्योगा” पालु नलिक मनुत वेहोशी जुइ धयागु छगु जापानी उखान दु । म्योगा पालु हे नके मालिका । अले वं दकों लोमंका वनि ।

च्यःयागु थ्व खँ न्यना व होटेल थुवा तसकं लय्ताल । अले न्हागु-लिनं म्योगा पालु यको तया नकल ।

व यात्री न्यान्ह खुन्हति च्वने धुंका होटेल तोतावन । व वने मालिकम्हस्यां छु छु लोमंका वन, सो हूँ धका थः च्यः यात अहो यात । व च्यः नं व मनू च्वंगु कोथाय् वना फुकथासय् सोल, तर छुं नं तोफिकाथकूगु मरु । अथे जुगुलि व च्यः नं निराश जुया मालिक याथाय् वना धावनः— ‘मालिक वंला छुं नं तोफिकातैथकूगु मरु ।’

थथे धाय् वं मालिकम्ह तं चाल, अले व च्यः यात ब्व ब्यु ब्यु धाल “गो छं व पालु नय्वं लोमंका वनेयो धैगु मखुला ? छंगु खँला”

व च्यः धौछिति घोरे जुया च्वन । लिपा वं छुं लुमंका धालः— मालिक ! पालुं ला थःगु ज्या याहे यातनि । वं लोमंका वन ।”

थथे धाय्वं व मालिक लय् लय् यता स्यनः— हूँ छु लोमंका वन ?

च्यः नं लिसः विलः— मालिक वं ला वीलयी धिवा पुले लोमंका वन ।

वसल-छगु चिन्तन

--मंगल प्रसाद श्रेष्ठ

वसल । पपु दुम्ह सल । आकासे च्वे च्वे थ्यंक व्वया वने फुम्ह सल । मनुया कल्पनाया शक्ति दयकातःम्ह प्राणि व्वसल । मनुतय् इच्छा आकांक्षा इमिगु नुगःया व्वसल खः । वास्तविकताय् ज्वीमफुगु मज्जीगु ज्यायात नं नुगःया व्वसलं पुवका ब्यू । उकि नुगःया व्वसलं मनुयात सान्त्वना ब्यू लुइकं सासः लहाथगु थाय् ब्यू ।

जिगु नुगलय् नं अनेनेगु ईच्छा कामना भय भय् बिया च्वनि । जिगु नुगःया व्वसल न्यासिचाचां तितिःहुया प्याखें हुला च्वनि । अन्तरिक्षय् चाहुलाच्वंगु रकेटस्वया नं तच्चवगु बेग जिगु इच्छा आकांक्षा व्वाय् जुया च्वनि । थ्व ई जिगु, थ्व विश्व जिगु । जि थें जाःपि मनुतसें बायू कयाच्वंगु थ्व विश्व-ब्रम्हाण्ड । जि थें जाःपि मनुत स्वाना च्वंगु थ्व विश्व । जितः थौं स्वया नं कन्हे न्हेंपुक स्वाय् यो । जितः थ्य विश्व अझ कन्हे क क धागु स्वयेयो । जितः थौं स्वय कन्हेया मनु उप्पो सत्य जूगु स्वयेयो, थौं याम्ह मनुखें स्वया उप्पो प्रगतियाःगु स्वये यो ।

कन्हेयागु न्हेंपुयात लुमंकु लुमंकुं जि पिगाससया म्ह्य च्वना चाहुला च्वम्ह बेलोरफोन थें जुया च्वनि । जि किमेरायात स्याये मानि- थौंया सपम्यातय्त न्हकु न्हंकुं प्रगतिया न्हूहंगु लं लुइके मानि । थौंयागु विश्वया किपा जिगु ल्हानि दु । जि ब्रम्हा, विष्णु, महेश्वर खः । जिगु इच्छा कामनाया व्वसल पिगाससयात जि धाःथे छयलेत जिगु ल्हाति लुंयागु लगाम दु । लुंयागु लगाम ज्वना पिगासस गया च्वनाम्ह जि बेलोरफोन । जि मनु । जिगु ल्हाति च्वंगु थ्व विश्व जितः मयोसा कन्हे हें जि छूयाना बिइफु । थ्व विश्वय् छचाखेरं किमेरां राज थाके बिइ फु । तर जितः थ्व विश्वय् किमेरां राय जाकेगु ला छु किमेराया न तक नं ल्यंका तय् मयः । जिगु नुगःया पिगाससं किमेराया हत्या यायेत वः बिया च्वनि । पिगाससया म्ह्य च्वना किमेरायात साम्रं बिजयया लेंय् व्वया च्वने । ★

ग्रैण्ड उल सेन्टर

ताल्लायत लवःगु

धंधकथया टिसर्ट मिसाकुसा, रेनकोट

तःताजिगु बस्तु लुमंकेगु थाय् ।

प्रलिक्षा थाना विसँ छुं दिन लिपाहं

Kay and Kay स्वीटर बालनं

मूपसः असन तक्षवहाल

कच्चाः शुक्रपथ

फोन नं. ११८४७

फोन नं. ११४६०

आरती स्वीट्स हाउस

साःगु भिगु मरिचरि व समोसा लिसँ

च्या त्वनेगु यन्नु पिन्नु थाय्

आरती स्वीट्स हाउस

फसिकेवः

छु सं का दि हँ ।